

Vietnamese

Quyền Lõii Cuûa Càuc Em Ñieác Lòùn Leân Ñõõic Hoïc Hai Thõù Tieáng

The Vietnamese translation of

“The right of the deaf child to grow up bilingual”

by François Grosjean

University of Neuchâtel, Switzerland

Translated by Quang Dao

This translation was made possible by a collaborative project between the University of Neuchâtel, Switzerland (Language and Speech Laboratory) and Gallaudet University (Signs of Literacy Program) and was funded by The Parthenon Trust and the Elysium Foundation.

Quyền Lỗi Của Các Em Nể Lòng Lên Nỗi Hối Hai Thờ Tiếng*

Các trẻ em nể, bắt đầu từ trình độ nào, nên có quyền nỗi lòng lên biết hai thờ tiếng (song ngữ). Qua việc hiểu biết và xử dụng ngôn ngữ đầu hiểu và ngôn ngữ tiếng nói (viết, và nếu có thể nỗi, qua việc nói chuyên), các em sẽ nắm nỗi khổ đau này nếu về nhân thức, về ngôn ngữ, và quan hệ xã hội.

Những việc mà trẻ em cần nắm xử dụng với ngôn ngữ

Các trẻ em sẽ phải thức hiện một số sau đây:

1. Tiếp xúc với cha mẹ và những người thân cận sớm nhất. Một em bình thường sẽ học nói chuyên trong năm đầu của cuộc đời, trong một môi trường mà các em nỗi xử dụng và nhận thức về ngôn ngữ. Ngôn ngữ là một phần quan trọng trong việc thành hình và củng cố mối quan hệ xã hội và cá nhân giữa trẻ em và cha mẹ. Những việc trên đây cũng giúp với các trẻ em nể. Các em cần nỗi tiếp xúc với cha mẹ bằng một ngôn ngữ từ nhiên cận sớm và này nếu cận nhất. Nó sẽ giúp việc giữa cha mẹ và con cái thông qua ngôn ngữ mà.

2. Phát triển khả năng nhận thức trong tuổi thơ. Qua ngôn ngữ, các em sẽ phát triển khả năng nhận thức vì nó là sự quan trọng trong việc phát triển cá tính của các em. Vì vậy, chúng ta sẽ thấy có các thể hiện khác nhau về trí thông minh, óc phán đoán, trí nhớ... Sự thiếu dụng ngôn ngữ, chấp nhận một ngôn ngữ không từ nhiên, hay dụng một ngôn ngữ không nỗi xem là phá vỡ, có thể gây ảnh hưởng không tốt cho sự phát triển nhận thức của các em.

3. Lañ nhận sự hiểu biết về thế giới. Các em sẽ lañ nhận sự hiểu biết về thế giới phần lớn qua ngôn ngữ. Trong khi các em tiếp xúc với cha mẹ và những người thân, trẻ em hay nỗi lòng, nỗi kiến thức về thế giới sẽ nỗi phát triển và trao đổi. Chính sự hiểu biết này, trong tổng lại, sẽ là nền tảng của nỗi sinh hoạt từ trẻ em. Cũng chính sự hiểu biết này sẽ làm gia tăng sự hiểu biết về ngôn ngữ; không có sự hiểu biết ngôn ngữ này mà không có môi trường kiến thức này.

* Nên vẫn nên này là phần ảnh hưởng của nhiều năm nghiên cứu về song ngữ và sự nể. Những người đồng chung quanh các trẻ em nể (cha mẹ, bà mẹ, chuyên gia ngôn ngữ và các nhà giáo dục...) thông qua nhận thức nỗi các em là nỗi các cá nhân có hai nền văn hóa và hai ngôn ngữ trong tổng lại. Vì vậy, tôi nắm việc này vẫn này cho họ. Tôi xin cảm ơn các ngài nghiệp và bạn hữu về các ý kiến và nên nghề xây dựng: Robbin Battison, Penny Boyes-Braem, Eve Clark, Lysiane Grosjean, Judith Johnston, Harlan Lane, Rachel Mayberry, Lesley Milroy, Ila Parasnian and Trude Schermer.

4. Tieáp xuéc ñàày ñuù vòuì theá giòuì chung quanh. Caùc em ñieác, cuõng nhõ nhõõng em nghe ñõõic, caàn phaùi ñõõic tieáp xuéc ñàày ñuù vòuì nhõõng ngõõõi maø caùc em coù lieân heã trong cuoác soáng cuõa mình (cha meï, anh chò em, thaày coã giaùo, vaø caùc ngõõõi lòn khaùc...). Sõï tieáp xuéc ñoù seõ ñõõic dieãn ra trong moät möùc ñoã vöøa phaùi, qua moät ngoân ngõõ thích hõïp vòuì hoaøn caùnh vaø ngõõõi xõu ñuõng. Trong moät soá trõõõng hõïp, ñoù laø ngoân ngõõ daáu hòeãu, trong moät soá khaùc, ñoù laø ngoân ngõõ tieáng noùi, vaø ñoài khi caù hai ngoân ngõõ thay ñoài nhau.

5. Hoài nhaäp vaøo hai theá giòuì: Qua ngoân ngõõ, caùc em seõ nhanh choùng trõu thaøn thaøn vieân cuõa caù hai theá giòuì ngõõõi nghe ñõõic vaø theá giòuì ngõõõi ñieác. Caùc em phaùi ñõõic xem ít ra laø moät phaàn cuõa theá giòuì nghe maø luoân luoân bao goàm cha meï vaø caùc ngõõõi thaân (90 phaàn traêm caùc em ñieác coù cha meï nghe vaø noùi ñõõic). Nhõõng caùc em cuõng caàn phaùi ñieác tieáp xuéc vòuì theá giòuì nhõõng ngõõõi ñieác caøng sòùm caøng toát. Caùc em phaùi caùm thaáy töï nhieân thoài maùi trong caù hai theá giòuì naøy vaø coù theá nhaän ra ñõõic vò trí cuõa mình trung moãi theá giòuì caøng nhieàu caøng toát.

Song Ngõõ Laø Phõõng Thõuc Duy Nhaát Ñàùp Õùng Nhõõng Nhu Caàu Naøy

Song ngõõ laø sõï hieäu bieát vaø xõu ñuõng thõõõng xuyeân hai hay nhieàu ngoân ngõõ. Song ngõõ veà tieáng noùi vaø daáu hieäu laø phõõng thõuc duy nhaát maø nhõõng trõu ñieác ñàùp õùng nhu caàu cuõa hoï, ñoù laø sõï lieân laïc sòùm vòuì cha meï, phaùt trieãn khaù naêng, hieäu bieát veà theá giòuì, lieân laïc ñàày ñuù vòuì theá giòuì chung quanh, vaø hoài nhaäp vaøo theá giòuì cuõa thính giaùc vaø cuõa ngõõõi ñieác.

Loài Song Ngõõ Naøo?

Song ngõõ cuõa caùc trõu em ñieác bao goàm ngoân ngõõ daáu hieäu duøng bõuì coäng ñoàng ngõõõi ñieác vaø ngoân ngõõ tieáng noùi duøng bõuì ñaïï ña soá quaàn chuùng. Ngoân ngõõ tieáng noùi coù theá hoïc hoùi ñõõic qua chõõ vieát, vaø neáu coù theá, qua tieáng noùi. Song ngõõ coù nhõõng nhieãm vuï khaùc nhau tuøy thuoác töõõng trõu: moät soá trõu thì ngoân ngõõ daáu hieäu laø chính, moät soá khaùc ngoân ngõõ tieáng noùi laø chính, moät soá khaùc caàn baèng giõõa hai ngoân ngõõ. Theâm vaøo ñoù, coù nhieàu theá loài song ngõõ bõuì vì coù nhieàu trình ñoã ñieác vaø hoaøn caùnh xõu ñuõng ngoân ngõõ cuõng phõuc taïp (coù boán theá loài ngoân ngõõ, hai loài phaùt âm vaø hai loài nhaän thõuc, v.v...). Nhieàu naøy noùi leân raèng, ña soá trõu ñieác seõ trõu thaøn song ngõõ vaø song vaên hòu vòuì caùc trình ñoã khaùc nhau. Trong yù nghóa ñoù, hoï cuõng khaùc bieät vòuì nõu daân soá theá giòuì soáng vòuì hai hoaëc ña ngoân ngõõ. (Ngõõõi ta phoùng ñoàn raèng moät nõu hay nhieàu hôn daân soá theá giòuì bieát song ngõõ). Cuõng gioáng nhõ caùc trõu em song ngõõ khaùc, hoï cuõng duøng ngoân ngõõ cuõa hoï trong ñõõi soáng haøng ngaøy, vòuì caùc trình ñoã khaùc nhau vòuì hai theá giòuì cuõa hoï, trong trõõõng hõïp naøy, theá giòuì ngõõõi nghe vaø theá giòuì ngõõõi ñieác.

Nhieâm Vuĩ cuũa Ngoân Ngöõ Daáu Hieäu laø gì?

Ngoân ngöõ daáu hieäu phaùi laø sinh ngöõ ñaàu tieân(hoaëc moät trong hai sinh ngöõ ñaàu tieân) ñöôïc hoïc böúi caùc treù em maát khaù naêng nghe traàm troïng. Ñaây laø ñieàu töï nhieân, vì ñaây laø ngoân ngöõ baùo ñaùm söï lieân laïc ñaày ñuù vaø troïn veïn. Khoâng gioáng nhö ngoân ngöõ tieáng noùi, noù cho pheùp caùc treù thô ñieác vaø cha meï cuũa caùc em lieân laïc vôùi nhau söùm vaø ñaày ñuù, vôùi ñieàn kieän laø hoï ñöôïc hoïc hoùi mau leï. Ngoân ngöõ daáu hieäu cuõng coù nhieâm vuĩ quan troïng trong vieác phaùt trieån khieáu nhaän thöïc vaø khaù naêng giao teá, vaø noù seù giuùp hoï ñaët ñöôïc söï hieäu bieát veà theá giöùu. Ngoân ngöõ naøy cuõng cho pheùp treù em hoaø nhaáp vaøo theá giöùu cuũa nhöõng ngöõõï ñieác (moät trong hai theá giöùu maø hoï thuaéc veà) ngay khi hoï tieáp xuùc vôùi theá giöùu ñoù. Theâm vaøo ñoù, ngoân ngöõ daáu hieäu giuùp cho vieác hoïc hoùi ngoân ngöõ tieáng noùi trong khaù naêng noùi vaøvieát. Ngöõõï ta bieát raèng, moät khi ngoân ngöõ thöù nhaát ñaõ ñaët ñöôïc, duø laø ngoân ngöõ tieáng noùi hay daáu hieäu, seù giuùp ñöõ löùn lao cho vòeác hoïc hoùi ngoân ngöõ thöù nhì. Cuoái cuõng, khaù naêng duøng ñöôïc ngoân ngöõ daáu hieäu cuõng laø moät ñaùm baùo raèng ñöõa treù ñaõ bieát ñöôïc ít nhaát moät ngoân ngöõ. Maëc duø coù nhöõng coá gaéng cuũa caùc treù em ñieác vaø caùc giöùu chöùc coù traùch nhieâm, cuõng nhö vieác duøng caùc phöông phaùp troï huaán khaùc nhau, caùc em vaãn gaëp phaùi nhieàu khoù khaên trong vieác hoïc hoùi vaø thöïc haønh ngoân ngöõ tieáng noùi. Neáu phaùi chöø ñöõ vaøi naêm nöõa ñieàu ñaët ñöôïc trình ñoà coù theá chaáp nhaän ñöôïc, trong khi caùc em khoâng ñöôïc hoïc hoùi moät ngoân ngöõ caàn thieát ñeå giao dòch (ngoân ngöõ daáu hieäu), thì vieác naøy seù laøm chaäm ñi vieác phaùt trieån cuũa caùc em veà khaù naêng ngoân ngöõ, nhaän bieát, giao teá vaø caù tính.

Nhieâm vuĩ cuũa ngoân ngöõ tieáng noùi laø gì?

Song ngöõ coù nghóa laø bieát vaø xöõ ñuïng ñöôïc hai ngoân ngöõ hay nhieàu hôn. Ngoân ngöõ thöù hai cuũa treù em ñieác seù laø ngoân ngöõ tieáng noùi ñöôïc xöõ ñuïng böúi theá giöùu chung quanh. Ngoân ngöõ naøy, vieát vaø noùi laø ngoân ngöõ maø caùc cha meï, anh chò, hoï haøng, baïn beø, chuù nhaân, v.v., xöõ ñuïng. Khi nhöõng ngöõõï naøy lieân heã vôùi caùc em trong cuoác soá haøng ngaøy khoâng bieát ngoân ngöõ daáu hieäu thì hoï phaùi xöõ ñuïng ngoân ngöõ tieáng noùi. Noùi ñuùng ra laø hoï duøng chöõ vieát, vaø ñaây laø moät phöông tieän ñeå ñaët ñöôïc nhöõng kieän thöïc. Ña soá nhöõng ñieàu chöùng ta hoïc hoùi ñöôïc ñeàu qua chöõ vieát ôù nhaø hay toáng quaùt hôn ôù troøøng hoïc. Theâm vaøo ñoù, söï thaønh coång veà vieác hoïc haønh vaø khaù naêng chuyeån moân cuũa caùc em cuõng tuøy thuaéc phaàn löùn vaøo khaù naêng ngoân ngöõ tieáng noùi, vieát cuõng nhö noùi.

Ketá Luaän

Nhieâm vuĩ cuũa chöùng ta laø giuùp cho caùc treù em ñieác hoïc hoùi ñöôïc hai ngoân ngöõ, ngoân ngöõ daáu hieäu cuũa coång ñoàng ngöõõï ñieác (ngoân ngöõ thöù nhaát khi khaù naêng nghe bò hõ haïi), vaø ngoân ngöõ tieáng noùi cuũa ña soá quaàn chöùng. Ñeå ñaët ñieàu naøy, caùc em phaùi ñöôïc lieân laïc vôùi caù hai coång ñoàng ngoân ngöõ vaø phaùi caùm thaáy nhu caàu hoïc hoùi vaø xöõ ñuïng caù hai. Neáu chæ leã thuaéc vaøo moät ngoân ngöõ nhö ngoân ngöõ tieáng noùi, böúi vì söï tieán boá cuũa kyù thuaät, laø söï nguy haïi cho töõng lai caùc em. Vieác naøy seù aùnh höõng töù söï phaùt trieån caù nhaân vaø khaù naêng nhaän thöïc cuũa caùc em, vaø noù cuõng seù laøm nguy

hãĩ tồũ nhu cầu hoãĩ nhãp vøø hai coãng ñoàng maø caùc em ñang soáng. Sõĩ hoĩc hoũĩ sòm hai ngoãn ngõõ seõ baũo ñaũm hôn laø vieãc hoĩc hoũĩø moät ngoãn ngõõ. Khoãng ai seõ hoãĩ tieãc vì ñaõ bieãt nhieàu ngoãn ngõõ, nhõng ngõõøĩ ta seõ hoãĩ haãn neãu khoãng bieãt ñũ, õĩ nhaát laø neãu vieãc naøy laøm trõũ ngãĩĩ cho vieãc phaùt trieãn caù nhaãn. Treũ em ñieãc coũ quyena ñõõĩc phaùt trieãn song ngõõ vøø ñoũ laø boãn phaãĩn cuũa chuõng ta giuùp caùc em ñãĩt ñõõĩc khaũ naẽng treãn.

Cuõng moät taùc giaũ

Grosjean, F. (1982). *Cuoãc Soáng vòũĩ Hai Ngoãn Ngõõ: Giõũĩ Thieãu veã Song Ngõõ*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Grosjean, F. (1987). Song Ngõõ. *Trong Tõĩ Ñieãn Baũch Khoa Gallaudet veã Ngõõøĩ Ñieãc vøø Sõĩ Ñieãc*. New York: McGraw-Hill.

Grosjean, F. (1992). Con Ngõõøĩ Hai Vaẽn Hoũa vøø Song Ngõõ trong Theã Giõũĩ Nghe Ñõõĩc vøø Theã Giõũĩ Ngõõøĩ Ñieãc. *Sign Language Studies*, 77, 307-320.

Grosjean, F. (1994). Con Ngõõøĩ Song Ngõõ. *Trong Tõĩ Ñieãn Baũch Khoa veã Ngoãn Ngõõ vøø Ngõõ Hoĩc*. Oxford: Pergamon Press.

Grosjean, F. (1994). Song Ngõõ Daũ Hieãu: Nhõõng Vaãn Ñeã. *Trong Tõĩ Ñieãn Baũch Khoa veã Ngoãn Ngõõ vøø Ngõõ Hoĩc*. Oxford: Pergamon Press.

Grosjean, F. (1996). Soáng vòũĩ Hai Ngoãn Ngõõ vøø Hai Vaẽn Hoũa. In 1. Parasnĩ (Ed.), *Sõĩ Ña Daĩng cuũa Vaẽn Hoũa vøø Ngoãn Ngõõ: Sõĩ Phaũn Aũnh treãn Kinh Nghieãm cuũa Ngõõøĩ Ñieãc* (pp. 20-37). Cambridge: Cambridge University Press.